

Een banket van verontwaardiging over ons Zieke Voedselsysteem

Open brief april 2026

Ter gelegenheid van het festival voor voedseltransitie «Nourrir Bruxelles» organiseert *het collectief van de woedegratin* op **16 april van 16.00 tot 17.00 uur** een banket van de verontwaardiging **op het Fernand Cocq-plein in Elsene**. Dit symbolische banket brengt een alarmerende vaststelling onder de aandacht: ons voedselsysteem is ziek. Ziek omdat het niet langer iedereen toegang garandeert tot gezonde, duurzame en betaalbare voeding.

Een voedselsysteem in crisis

- **Inflatie maakt gezinnen kwetsbaar**

De voedselprijzen gaan door het dak en dwingen huishoudens om zelfs op levensnoodzakelijke uitgaven te bezuinigen. In België doen al meer dan 600.000 mensen een beroep op voedselhulp.

- **Obsceen veel winst in de agro-industrie**

De rijen voor de voedselbanken worden alsmaar langer, terwijl de grote multinationals recordwinsten opstrijken.

- **Slechte werkomstandigheden**

Van op het veld tot in het pakhuis, van de keuken tot de supermarkt, in de hele voedingsketen staan arbeiders en arbeidsters onder toenemende druk en hun levenskwaliteit gaat erop achteruit.

- **Landbouwers in een wurggreep**

Door de schamele aankooprijzen die de sector en de supermarkten opleggen, komen veel mensen nauwelijks rond. In 40 jaar tijd is 68% van de Belgische boerderijen verdwenen, opgeslokt door een intensief model dat land concentreert en agro-ecologische alternatieven verplettert.

De verborgen kosten van een destructief model

Dit geglobaliseerde agro-industriële systeem heeft niet als doel om mensen te voeden, maar om verwerkt, goedkoop voedsel van lage kwaliteit te produceren.

- **Voor onze gezondheid:** in 2020 was 11% van de sterfgevallen in België te wijten aan voedingsrisicofactoren.
- **Voor het milieu:** 30% van de Europese uitstoot van broeikasgassen is afkomstig van onze voedselsystemen.
- **Voor onze portemonnee:** elke euro uitgegeven aan de agro-industrie kost in werkelijkheid 2,20 euro aan sociale, gezondheids- en milieukosten.

Gevolg: ultrabewerkte producten worden de norm, terwijl gezond en duurzaam eten een ontoegankelijk voorrecht wordt, vooral voor al wie onder de armoedegrens leeft (18% van de Belgische bevolking, ofwel 2 miljoen mensen¹).

Alternatieven bestaan, maar krijgen te weinig steun

Om hier iets aan te doen, zijn er al verschillende alternatieven opgestart door burgers, door producenten die zich inzetten voor agro-ecologie, door maatschappelijk- en gezondheidswerkers en -werksters. Deze initiatieven stuiten echter op een schrijnend gebrek aan structurele middelen.

- **Voedselhulp:** wat bedoeld was als een eenmalige stoplap is een permanente steunpilaar geworden, die het moet hebben van onverkochte goederen en ontwaardigde donaties.
- **Het GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid):** de budgetten voor dit beleid dreigen met 20% tot 35% verlaagd te worden, terwijl grote landbouwbedrijven sterk bevoordeeld blijven ten opzichte van de kleinschalige landbouw.
- **Gewestelijk beleid:** in Wallonië en Brussel bestaan er strategieën, maar bij gebrek aan financiering hebben die geen verregaand transformerend effect.

1 <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting>

Onze eisen: voor effectief recht op voedsel

Wij leggen ons hier niet bij neer. Wij roepen op om:

1. **Het recht op voedsel te garanderen:** waardige, autonome en universele toegang tot voldoende, kwaliteitsvol en zelfgekozen voedsel.
2. **Eerlijke en duurzame landbouw te ondersteunen:** landbouwers in staat stellen om van hun werk te leven, met een degelijk inkomen en menswaardige levensomstandigheden.
3. **Voedsel een centrale plaats te geven in het overheidsbeleid:** door de agro-ecologische transitie massaal te financieren en de agro-industrie niet langer te bevoordelen.

Een politieke, ecologische en sociale noodsituatie

Toegang tot kwaliteitsvol voedsel is een fundamenteel mensenrecht. Het is geen economische aanpassingsvariabele. De transformatie van ons voedselsysteem is geen utopie, maar een absolute noodzaak.

Wij roepen regeringen op om van voedsel een prioriteit te maken en deze enorme uitdagingen het hoofd te bieden.

Ondertekenaars

Het netwerk van SAGAL vzw, P.A.N.I.E.R.S., FIAN Belgium, VRAC, Mouvement Cuisines de Quartier, Ontmoeting van de Continenten vzw, Kom à la Maison vzw, City Zen Onze duurzame wijk, Sociale Dienst van Kuregem, Agroecology in Action, Federatie van de Maatschappelijke Diensten, Nos Oignons vzw, Le Début des Haricots, het Waalse Netwerk voor armoedebestrijding, Autre Terre, Cultureghem, Les Pissenlits, Canopéa - du Mouvement d'Action Paysanne (MAP), Brusselse Federatie van Professionals in de Stadslandbouw (FédéAU), Oxfam-Magasins du Monde, CNCD-11.11.11, Epi St.Gilles, OCMW van Luik, Espace Social Télé-Service, La Veille, Centre Bruxellois d'Action Interculturelle, De verbonden Vorken, Andante, MM Alpha Santé, Mandaila Gisèle DéFI, Fédération wallonne de promotion de la santé, LOCO, CSC Enseignement, Gastronomades asbl, Ecole à Table, Les Samaritains asbl, Cap Westland, Cardijn opleidingscentrum, Enabel, Bony Renaud, Gwendoline Larcin, Arsenic 2 en Ceinture Alimentaire-terre Liégeoise

